

користування, а відповідно і зростання ефективності та скорочення транзакцій них витрат. Саме такі тенденції на фінансовому ринку зумовили появу нових учасників на ринку, таких як FinTech-фірм.

Фінансові технології або фінтех (англ. FinTech) — сектор, в якому працюють компанії, які використовують технології та інновації, щоб конкурувати з традиційними фінансовими організаціями — банками та посередниками на ринку фінансових послуг. Понад 80 українських компаній розробляють технології і запроваджують інновації, щоб конкурувати з банками і посередниками на фінансовому ринку [1].

Помилково вважають, що FinTech-компанії переважно здійснюють операції щодо грошових переказів та платежів, проте це становить виключно 31,6% від їхньої діяльності. Друге місце серед напрямів діяльності посідають технології та інфраструктура (19,3%), наступний напрям – кредитування (14%). Найменшу питому вагу займають криптовалюти та регтехнології (по 1,75%).

В Україні станом на 2017р. 85% FinTech-компаній вже продають та заробляють гроші, 10% вже мають готовий проект та перевіряють його на правдивість і лише 5% перебувають на стадії розробки проекту. Хоча багато FinTech-компаній використовують власні кошти для фінансування операційної діяльності, значна частина (49%) залучає їх у зовнішніх інвесторів. При цьому найбільш цікаве те, що 72% готові залучати інвестиції на розвиток бізнесу [1].

Найбільшу загрозу FinTech-компанії створюють банкам, оскільки повністю замінюють їх діяльність. В табл. 1 наведено переваги діяльності FinTech-компанії та банку.

Таблиця 1

Переваги діяльності FinTech-компанії та банку

FinTech-компанія	Банк
Висока гнучкість та швидке запровадження новітніх технологій	Більший досвід та перевірена інфраструктуру
Здатність адаптуватися та вносити нововведення	Володіння конкретними фінансовими знаннями
Спрощена система обслуговування	Велика клієнтська база та довіра з боку цих клієнтів

Водночас накопичені банками знання, досвід та клієнтська база мають величезну цінність безпосередньо для FinTech-проектів. Саме тому потрібно говорити не про заміну банків FinTech-компаніями, а про їх взаємну співпрацю. Таке партнерство створить низку переваг як для банків, так і для Fintech-фірм:

- забезпечення свободи для експериментів банків;
- допомога FinTech-фірмам зі сторони банків розширити свій бізнес, надаючи фінансову інфраструктуру, капітал та доступ до їх клієнтської бази;
- залучення банками інноваційних технологій від для покращення відносин з клієнтами, зменшення витрат та підвищення кібер-безпеки [1].

Отже, можна зробити висновок, що співпраця допоможе як традиційним банкам, так і FinTech-фірмам зосередитися на їх компетенції та робити вагомий внесок в галузь банківництва для досягнення спільного синергетичного ефекту. В той же час, розвиток діяльності FinTech-компаній також призведе до покращення стану

вітчизняних підприємств, оскільки їхні кошти стануть мобільнішими на ринку через електронну систему здійснення платежів.

Список використаних джерел:

1. День, коли народився український ФінТех: на чому заробляють фінтех компанії / Некрасов В. // Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua>

*Оксана Чубарь, к.е.н., доцент
Неля Легеза, ст. викладач*

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

**ЕЛЕМЕНТИ ПОЛІТИКИ КРЕДИТНОЇ РЕСТРИКЦІЇ В МОНЕТАРНІЙ СФЕРІ
КРАЇНИ НАПРИКІНЦІ 2017-ПОЧАТКУ 2018 РОКІВ**

З 2016 р. НБУ в грошово-кредитній сфері реалізовує політику інфляційного таргетування (ІТ), у відповідності з якою середньострокова ціль щодо інфляції встановлена на рівні 5% (для річного приросту індексу споживчих цін) і досягатиметься поступово. В Основних засадах грошово-кредитної політики на 2016-2020 рр. визначено такі короткострокові цільові показники для річної зміни індексу споживчих цін [5]: грудень 2016 р. – 12%+/- 3 п.п., грудень 2017 р. – 8%+/- 2 п.п., грудень 2018 р. – 6%+/- 2 п.п., грудень 2019 р. і надалі – 5%+/- 1 п.п. Також у вказаному документі НБУ йдеться про досягнення окреслених цілей щодо інфляції через зміну ключової процентної ставки грошово-кредитної політики, синхронізованої з обліковою ставкою. Під ключовою процентною ставкою мається на увазі ставка за операціями НБУ, що чинять найбільший вплив на стан грошово-кредитного ринку [5]. Саме цей інструмент набуває ключового статусу в умовах реалізації режиму ІТ. З переходом на такий режим важливим є дотримання ряду принципів, серед яких: беззаперечна пріоритетність досягнення та підтримання цінової стабільності порівняно з іншими цілями та завданнями грошово-кредитної політики і застосування режиму плаваючого обмінного курсу, який повинен визначатись ринковими умовами без попереднього встановлення бажаного або прогнозного значення.

Облікова ставка, як головний параметр регулювання, з березня 2015 р. (коли її рівень був найвищим за останні роки і складав 30%) постійно понижувалась. Наприкінці 2016 р. вона складала 14%, а в травні-жовтні 2017 р. - 12,5%. Тобто, майже два роки поспіль НБУ знижував облікову ставку, проводячи в такий спосіб політику здешевлення грошей (кредитну експансію). Однак уже 27 жовтня 2017 р. Правління НБУ приймає рішення підвищити облікову ставку до 13,5% річних. Більш жорстка монетарна політика, на думку регулятора, повинна сприяти зниженню споживчої інфляції та наближенню її до цілі у 2018 р. [4].

Проте подальші макроекономічні процеси та відхилення фактичної інфляції від прогнозних показників, що було викликано, зокрема, підвищенням виробничих витрат та пошкваленням споживчого попиту, змусили НБУ вдаватись до нового підвищення облікової ставки. Як результат, цей монетарний показник у грудні 2017 р. зріс до 14,5%, у січні 2018 р. – до 16%, у березні 2018 р. – до 17%. Згідно із висновками НБУ, четверте поспіль підвищення ключової процентної ставки спрямоване на зниження споживчої інфляції до цільового рівня в середньостроковій перспективі.

Саме динаміка інфляції змусила НБУ діяти в рестрикційному напрямку. Адже інфляція в 2017 р. становила 13.7% р/р, перевищивши ціль НБУ у $8\% \pm 2$ в. п. на кінець року, встановлену Основними засадами грошово-кредитної політики на 2017 р. та середньострокову перспективу. Прискорення інфляції (порівняно із 12.4% р/р у 2016 р.) відбулося через дію чинників, на які інструменти монетарної політики мають обмежений вплив: скорочення пропозиції окремих овочів та фруктів через несприятливі погодні умови в першій половині 2017 р., нестабільну ситуацію у тваринництві, зростання світових цін та зовнішнього попиту на вітчизняні продукти харчування, підвищення світових цін на нафту. Підвищення пенсій, мінімальної заробітної плати, збереження високих темпів зростання заробітних плат за умов високого попиту на робочу силу як всередині країни, так і в сусідніх, зумовили відчутне прискорення зростання споживчого попиту наприкінці 2017 р., а як наслідок – і зростання цін [1].

Реакцією на більш жорстку монетарну політику, що проводиться з жовтня 2017 р., стало зростання дохідності гривневих фінансових інструментів (в тому числі, цінних паперів) та збільшення процентних ставок майже за всіма операціями банків [2]. Також це очікувано призвело до збільшення процентних ставок у національній валюті за кредитами та депозитами підприємств, за кредитами населення. Саме в цьому і проявився короткостроковий рестрикційний ефект монетарного регулювання, який згодом з урахуванням ефекту запізнення відобразиться й на масштабах кредитування економіки країни. Разом з тим ставки за депозитами домогосподарств залишилися практично на рівні попередніх періодів через повільнішу їх адаптацію до змін ключової ставки.

Як свідчать емпіричні дослідження, в Україні зміна облікової ставки впливає на рівень інфляції через 9-18 місяців. Такий досить тривалий часовий лаг означає, що заплановані орієнтири рівня інфляції можуть бути досягнуті не раніше середини-кінця 2019 р., що і констатує НБУ [3].

Таким чином, зміни макроекономічного середовища, викликані як монетарними, так і немонетарними факторами, спонукають НБУ до перегляду одного з основних монетарних параметрів, яким в умовах ІТ виступає облікова ставка. Рестрикційні заходи кінця 2017-початку 2018 рр. в контексті грошово-кредитного регулювання в коротко-та середньостроковій перспективі, очевидно, забезпечать досягнення цілі, проте наскільки вони будуть ефективними з точки зору економічного зростання – покаже розвиток процесів.

Список використаних джерел:

1. Інфляційний звіт. Січень 2018 року. НБУ. - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=63442010>
2. Макроекономічний та монетарний огляд. Березень 2018р. НБУ. - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=66912680>
3. Національний банк очікує на зниження інфляції у 2018-2020 рр. - Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article;jsessionid=299204E43AD12B886054A672C6F19B31?art_id=63442018&showTitle=true
4. Національний банк України підвищив облікову ставку до 13.5% річних. - Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=57732380&cat_id=55838
5. Основні засади грошово-кредитної політики на 2016-2020 роки. Постанова НБУ № 541 від 18 серпня 2015р. - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=28745297>